

MUSEUM
PRINSENHOF
DELFT

Museum Prinsenhof Delft

Een plan voor de toekomst 2017-2022

Janelle Moerman, directeur
april 2017

1 Inleiding **Delft, parel in de randstad**

Gezicht op Delft vanuit het noordwesten
langs de Vliet | circa 1615
Hendrik Cornelisz. Vroom
olieverf op doek
Collectie Museum Prinsenhof Delft

Delft is een stad met een rijk verleden en een inspirerende geschiedenis. Delft krijgt in 1246 stadsrechten. Handel en nijverheid (bierbrouwerijen, draperie) komen er tot bloei. Tot in de zeventiende eeuw is Delft één van de grote steden van Holland (na Dordrecht en Haarlem). Tijdens de Tachtigjarige Oorlog wordt Delft het centrum van het verzet tegen de Spanjaarden onder leiding van Willem van Oranje die er tussen 1572 en zijn dood in 1584 resideert. In de zeventiende eeuw beleeft de stad opnieuw een bloeitijd. Er wordt een VOC-kamer opgericht, specerijen en Chinees porselein worden uit de Oost geïmporteerd. Uit de import van Chinees porselein ontstaat de traditie van het Delfts blauwe aardewerk (met tal van aardewerkfabrieken en plateelbakkerijen in de stad). In de Gouden Eeuw wonen en werken belangrijke schilders zoals Johannes Vermeer, Pieter de Hooch, Carel Fabritius, Hendrik en Willem van Vliet, Cornelis de Man en Jan Steen gedurende kortere of langere tijd in Delft, net als wetenschappers Anthonie van Leeuwenhoek en Hugo de Groot. Delft is een innovatieve stad. De stad heeft met haar grachten en historische panden nu nog steeds het aanzien van de Gouden Eeuw. Tegelijkertijd drukken de Technische Universiteit Delft en hoogwaardige en innovatieve bedrijven een stempel op het hedendaagse Delft.

Museum Prinsenhof Delft

Museum Prinsenhof Delft vertelt met haar historische gebouw (het woonhuis van Willem van Oranje de Vader des Vaderlands) en haar bijzondere collecties (Delfts blauw, Oranje en Delftse meesters) het verhaal van Delft maar bovenal het verhaal van ons land. Dat verhaal is interessant voor onze inwoners, regionale en landelijke bezoekers en internationale toeristen. In de afgelopen jaren heeft het museum zichzelf opnieuw uitgevonden en op een prachtige manier op de kaart gezet. Na investeringen in de beveiliging is het museum in staat om meesterwerken tentoon te stellen, zoals het 'Straatje van Vermeer' in de succesvolle tentoonstelling 'Vermeer komt thuis'.

Die lijn wordt met deze visie voortgezet en verankerd: Museum Prinsenhof Delft als toeristische trekker, culturele aanjager en economische katalysator. Het Agathaplein, met als blikvanger het museum, is de culturele toegangspoort tot de stad. Hiervoor is nodig dat de monumentale gebouwen, die samen het Prinsenhof vormen een upgrade krijgen in uitstraling en functionaliteit. Het museum is een parel die opgepoetst moet worden. Deze parel gaat er voor zorgen dat er een andere dynamiek ontstaat in Delft en daarbuiten.

Beleidskaders

In deze visie wordt verbinding gezocht met Delftse beleidskaders op het gebied van stedelijke ontwikkeling, toerisme en cultuur. Uit het rapport van Wim Deetman, maar ook uit de cultuurvisie Focus op Cultuur blijkt dat de gemeente Delft de intrinsieke waarde van kunst en cultuur ziet, evenals de economische waarde ervan. De rapporten¹ stralen - na een financieel lastige periode voor Delft – zelfbewustzijn en optimisme voor de stad uit. Delft heeft een enorm potentieel en dat moet verder worden ontwikkeld. Dat geldt ook voor Museum Prinsenhof Delft. Delft en het museum als must-see bestemming voor bezoekers en toeristen. Delft is trots op haar museum en ziet de meerwaarde ervan. Museumbezoekers geven meer dan gemiddeld geld uit in de stad. Museum Prinsenhof Delft draagt eraan bij dat Delft een aantrekkelijke stad is om te wonen en te werken. Het versterkt het vestigingsklimaat. Juist voor het middensegment dat de stad zo hard nodig heeft.

¹ rapport Deetman: Delft parel in de Randstad, Programmabegroting 2017-2020 uitvoeringsagenda Nieuw Elan, Toeristische Visie Delft 2017-2020, Cultuurkader: Focus op Cultuur)

Portret van Willem van Oranje | ca. 1622
Michiel van Mierevelt (1566-1641)
olieverf op paneel
Collectie Museum Prinsenhof Delft | PDS 68a

Gezicht op Delft vanuit een fantasie loggia | 1663
Daniël Vosmaer (1622-circa 1666)
olieverf op doek
Collectie Museum Prinsenhof Delft
Bruikleen Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed | B 1-36

Missie

In een door technologische en sociale ontwikkelingen veranderende wereld is Museum Prinsenhof Delft de vanzelfsprekende entree tot de vaderlandse geschiedenis, en geeft daarmee vanuit een historisch perspectief context aan het Nederland van vandaag.

De presentaties in Museum Prinsenhof Delft sluiten aan bij kennis van de bezoeker - Willem van Oranje heeft hier gewoond en is hier doodgeschoten, Delfts Blauw werd hier gemaakt, beroemde kunstenaars en wetenschappers zoals Johannes Vermeer en Anthonie van Leeuwenhoek hebben hier gewoond en gewerkt – maar proberen die kennis te verbreden en verdiepen, waarbij de bezoeker zelf actief kan kiezen hoe en wat zij willen ervaren en leren. De Delftse blik, waarmee wetenschappers en kunstenaars hun wereld bekijken is het uitgangspunt voor de ontdekkingen van de bezoeker. In Museum Prinsenhof Delft ontdekt de bezoeker hoe Delfts Nederland is.

Motto:

***Ontdek Nederland in Delft
Typical Dutch, typical Delft***

Visie

Kernwaarden

Kwaliteit – Authentiek – Verbindend – Ondernemend

Visie

Museum Prinsenhof Delft positioneert zich als het stedelijke kunst- en cultuurhistorisch museum van Delft, van nationale betekenis met een (inter)nationaal publieksbereik.

Onderscheidende programmering – Het museum profileert zich krachtig op drie iconen van Delft: **Willem van Oranje, Delfts blauw en Delftse Meesters**. Onze bezoekers weten dat deze thema's steeds op verrassende wijze worden ingevuld. In Museum Prinsenhof Delft kun je zien, leren en beleven wat Delft zo Hollands maakt.

Samenwerking en Partnership – Museum Prinsenhof Delft is geworteld in de Delftse samenleving en heeft een spilfunctie in de stad. Het museum verbindt. Om het museum als parel te laten stralen, structureel meer bezoekers te trekken en de spilfunctie vanuit het museum mogelijk te maken zijn een sterke positionering en vrienden – in verschillende gedaanten – noodzakelijk. Het museum is toonaangevend in innovatieve samenwerkingen en partnerschappen. Er wordt breed samengewerkt: open, gastvrij en in verbinding met de samenleving. Onze stakeholders (gemeenteraad, college Burgemeester en Wethouders, TU Delft, NBTC, media, scholen, inwoners van Delft, Delft marketing, Den Haag marketing, culturele partners, musea uit metropoolregio en elders, multinationals, fondsen, sponsors, de provincie Zuid-Holland en anderen) worden continue bij het museum betrokken. Collega musea worden benaderd voor gezamenlijke tentoonstellingen en projecten.

Verzelfstandiging en Cultureel ondernemerschap – Met spraakmakende tentoonstellingen, een professionele organisatie en een gebouw van nationaal cultuurhistorische waarde gaat het museum de banden met het bedrijfsleven en sponsors aanhalen. De ambitie is dat er voor de meerkosten van tijdelijke tentoonstellingen of projecten steeds minder publiek geld nodig is.

Het gebouw als unique selling point – Het prachtige museumcomplex, waar recent de Waalse Kerk en de Museumkelders aan zijn toegevoegd moet beter ontsloten worden, zodat het als een magneet werkt naar passanten in de naaste omgeving. In het gebouw moet er ruimte gemaakt worden voor tijdelijke tentoonstellingen en horecafaciliteiten. Er ligt de uitdaging om in een middeleeuws gebouw bezoekers en medewerkers de functionaliteiten en het comfort te bieden van de 21ste eeuw.

Bezoekers

Het museum trekt structureel meer dan 100.000 bezoekers uit binnen- en buitenland. Museum Prinsenhof Delft levert hierdoor een belangrijke bijdrage aan de groei van het stadstoerisme. De hedendaagse museumbezoeker kent een hoge standaard. Het museum moet daarom een hoogwaardige ontvangst en service leveren, die bijdraagt aan de beleving en kwaliteit van het (herhaal)bezoek. Om hieraan blijvend te kunnen voldoen is de komende periode renovatie en wellicht uitbreiding noodzakelijk.

4 Programmering

De drie iconen van Museum Prinsenhof Delft zijn te zien en te beleven in de vaste opstelling en de tijdelijke tentoonstellingen. Er is altijd een link naar het heden.

Willem van Oranje:

Museum Prinsenhof Delft is het museum én het huis van de Vader des Vaderlands. Het historische gebouw is het belangrijkste collectieobject. Willem van Oranje is een sterk merk, zijn status als icoon in onze vaderlandse geschiedenis is gegroeid. Hij staat voor de ontstaansgeschiedenis van ons land en voor religieuze vrijheid. Alle kinderen van basisscholen uit de metropoolregio Rotterdam Den Haag zouden het museum moeten bezoeken om meer te weten te komen over Willem van Oranje en zijn betekenis in onze tijd.

Naast de vaste presentatie over Willem van Oranje organiseert Museum Prinsenhof Delft met regelmaat tentoonstellingen rondom het thema Willem van Oranje. Najaar 2017 is er een tentoonstelling Het DNA van Nederland waarin Willem van Oranje en de kogelgaten een rol spelen. In 2018 is er – vanwege 450 jaar Opstand – een grote Willem van Oranje tentoonstelling.

Daarnaast wordt er ingezet op een Oranjelijijn (als verhaallijn van het Nederlands Bureau Toerisme en Congressen voor de internationale bezoekers) in samenwerking met partners in de stad zoals de Nieuwe Kerk en partners in Den Haag. Er wordt een Willem van Oranje experience (dagarrangementen) gecreëerd, waarin niet alleen het museum maar ook de stad participeert.

Delfts blauw

Delfts blauw groeide door creativiteit en ondernemerschap uit van een Delfts ambacht tot een wereldmerk. Museum Prinsenhof Delft beschikt over een imposante collectie (kunsthistorisch en archeologisch) op dit gebied en over veel kennis. Vanuit de gemeente Delft en het museum bestaat de behoefte om Delfts blauw beter te positioneren, niet alleen in Museum Prinsenhof Delft maar ook in de stad (samenwerking tussen de verschillende Delfts blauw aanbieders in aantrekkelijke arrangementen voor bezoekers). Delfts blauw is een enorme trekker voor internationale toeristen. Het bijzonder aansprekende verhaal van het ontstaan en het succes van Delfts blauw gaan we de komende jaren beter vermarkten.

Tegeltableau Gezicht op Oude Delft | 1891
Leon Senf (1860-1940)
Collectie Museum Prinsenhof, Delft | PDA 510

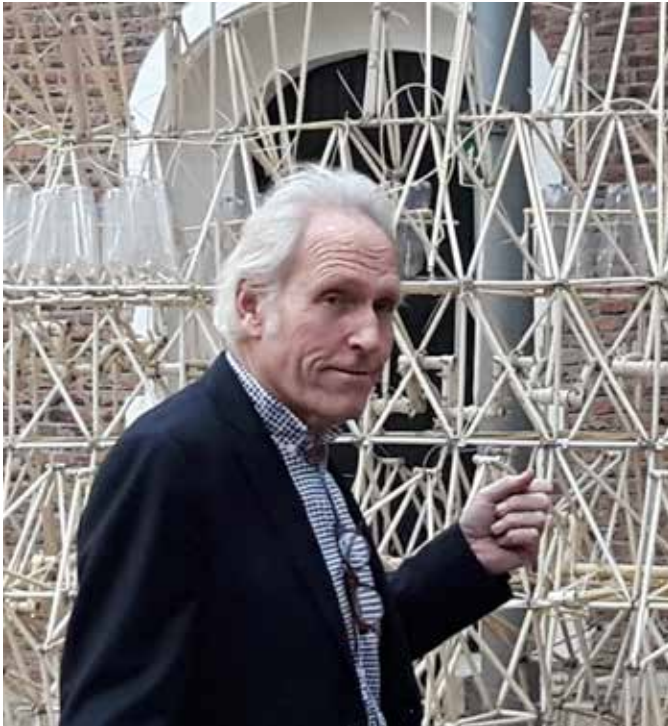
In het museum wordt de Delfts blauw presentatie vernieuwd en versterkt. De presentatie wordt mogelijk ondergebracht in de Waalse kerk. De presentatie Delfts blauw biedt een helder overzicht van het ontstaan, de ontwikkeling, de bloei en de toekomst van het wereldberoemde Delftse aardewerk. Daarnaast wordt er onderzocht of er in samenwerking met de TU Delft, Archeologie Delft en Archief Delft een living lab kan worden opgericht. Daar wordt door conservatoren van het museum, archeologen, TU studenten en hoogleraren spannend kunsthistorisch en materiaal onderzoek gedaan naar missing links op het gebied van Delfts blauw. De bezoeker beleeft dit onderzoek mee en kan in gesprek gaan met de onderzoekers en zelf aan de slag gaan. Een zeer geschikte locatie voor dit living lab is de beneden verdieping van het Prinsenkwartier.

Delft werpt zich met het living lab op als expertisecentrum rondom Delfts blauw en eigent zich dit thema – meer dan nu – toe. Juist in Delft kan onderzoek worden verricht naar de kunsthistorische collectie Delfts blauw en het Delfts blauwe aardewerk dat bij opgravingen naar boven is gehaald. Ook wordt er vanuit het museum samengewerkt met partners uit de stad zoals Royal Delft, Heinen Delftware en anderen.

Museum Prinsenhof Delft zet daarnaast in op samenwerkingen met andere musea op gebied van Delfts blauw/porselein zoals Princessehof in Leeuwarden en het Haags Gemeentemuseum. Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een gezamenlijke porseleinverhaallijn.

Delftse meesters

In het midden van de Gouden Eeuw woonden en werkten tal van beroemde kunstschilders in Delft: Johannes Vermeer, Carel Fabritius, Jan Steen en Pieter de Hooch. Het museum organiseert tenminste eens per twee jaar een grote publiekstentoonstelling rondom topstukken van deze en andere Delftse Meesters – naar het voorbeeld van het Straatje van Vermeer. De Gouden Eeuw van de schilderkunst doet het goed bij een breed publiek. Ook is er aandacht voor hedendaagse Delftse meesters zoals Theo Jansen, Mojo en Jan Schoonhoven. Altijd met Delft als vertrekpunt; passend bij de stad. Deze tentoonstellingen trekken (inter)nationaal de aandacht. Ook al omdat er wordt samengewerkt met partnermusea kan er meer impact worden gegenereerd. En krijgt Museum Prinsenhof Delft rondom dit thema een ‘gezicht’. Daarnaast is het thema Delftse meesters ook te zien in de vaste opstelling in het museum.

Theo Jansen

Innovatie

Het thema innovatie zit in het DNA van Delft. Delftenaren hebben met creativiteit en vernuft bijgedragen aan de ontwikkeling van ons land. Delft is de stad van onderzoek en ontdekkingen. In de tentoonstellingen die het museum presenteert, wordt steeds onderzocht of het thema innovatie erin kan worden verwerkt. Dat is interessant voor bijvoorbeeld de TU maar ook voor het aanhaken van het bedrijfsleven. Ook wordt er gewerkt aan een expositie rondom de beroemde wetenschapper Anthonie van Leeuwenhoek een echt Delfts icoon (in samenwerking met Museum Boerhaave in Leiden en de TU Delft). Hierin kan de link naar hedendaagse ontwikkelingen in bijvoorbeeld nanotechnologie of microbiologie worden doorgetrokken.

Innovatie is ook digitalisering, het museum moet een slag maken op het gebied van digitalisering en het publieksvriendelijk digitaal toegankelijk maken van de collectie.

Ambitieuze en hoogwaardige tentoonstellingen

Museum Prinsenhof Delft presenteert jaarlijks een ambitieus en hoogwaardig activiteitenprogramma met drie tentoonstellingen (twee grote tentoonstellingen en één kleinere tentoonstelling met de focus op de eigen collectie), die de ambitie hebben het museum (inter)nationaal te positioneren als belangwekkend kunst- en cultuurhistorisch podium. Dat is belangrijk om het museum vitaal en actueel te houden maar ook om het publieksbereik te vergroten (herhaalbezoek).

Tijdelijke tentoonstellingen leveren bijzondere media- en publieksaandacht op en zijn voor sponsors en fondsen interessant om aan bij te dragen. Tentoonstellingen bieden de mogelijkheid om bruiklenen en topstukken uit nationale en internationale collecties in Delft te tonen. Een voorwaarde voor een succesvol tentoonstellingsbeleid is dat het museum erin slaagt om samenwerkingsverbanden aan te gaan met nationale en internationale musea. Zo presenteert het museum in 2019 een Pieter de Hooch tentoonstelling in samenwerking met een buitenlandse partner. Museum Prinsenhof Delft bezit overigens zelf geen werken van Vermeer, Fabritius en De Hooch dat kan beperkingen bieden bij het verkrijgen van bruiklenen van collega musea.

Bij grote tentoonstellingen verschijnen in de regel publieksgerichte publicaties. Onderzoek en publicaties zijn nodig om de positie van Museum Prinsenhof Delft te versterken.

Museum Prinsenhof Delft organiseert/participeert jaarlijks in tenminste tien evenementen. Een deel van deze activiteiten bestaat uit randprogrammering rondom tentoonstellingen zoals lezingen, familiedagen, workshops en debatten. Hiervoor wordt samengewerkt met diverse (culturele) partners. Er wordt ingespeeld op de vraag van de verschillende doelgroepen, bijvoorbeeld HOVO-cursussen voor ouderen en MuseumJeugdUniversiteitcolleges voor kinderen van 8 tot 12 jaar oud.

De collectie is het hart van het museum. Die moet continue in beweging zijn via nieuwe aankopen en bruiklenen. Daar hoort ook het ontzamen bij van niet-museale collectie. Daarnaast moet er een slag worden gemaakt in de professionalisering van het collectiebeheer (depot) en het collectie- en registratiebeleid. Museum Prinsenhof Delft hanteert een ruimhartig bruikleenbeleid.

5 Marketing en communicatie

De visie op marketing en communicatie en het doelgroepenbeleid wordt nader uitgewerkt. De slagkracht op het gebied van marketing en communicatie moet worden vergroot door samenwerking.

Er liggen grote kansen voor Delft en Museum Prinsenhof Delft voor groei van het (inter)nationaal toerisme. Die moeten worden benut. Delft is typical Dutch en heeft veel van Amsterdam in het klein. Museum Prinsenhof Delft vertelt het verhaal van ons land. Het NBTC probeert toeristenstromen vanuit Amsterdam naar elders te leiden en positioneert ons land bij toeristen als Holland City. Delft moet aanhaken bij de door het NBTC ontwikkelde verhaallijnen. En het initiatief nemen voor nieuwe lijnen: een Oranjelijijn en een Porselelijijn (Delfts blauw). Ook de rol van Den Haag Marketing en Delft marketing is essentieel. Er wordt ingezet op een Oranjekwartier in Delft.

De samenwerking met toeristische partners in de stad zoals de Oude en de Nieuwe Kerk, Royal Delft, het Vermeercentrum en partners in de metropoolregio Den Haag Rotterdam wordt versterkt.

Het thema Delfts blauw heeft bijzondere aantrekkingskracht op buitenlandse toeristen met name bezoekers uit China. Daar speelt het museum op in. Hiervoor wordt samengewerkt met het NBTC.

Het thema Delftse Meesters moet Museum Prinsenhof Delft zichzelf opnieuw toe eigenen. In het verre verleden profileerde Delft zich succesvol op dit thema.

Het museum richt zich ook, sterker dan voorheen, op de inwoners van Delft en zet zich in om nieuwe Delftse doelgroepen binnen te halen.

Er is een sterke focus op communicatie naar buiten. De mogelijkheden voor free publicity en betaalde publiciteit worden maximaal benut. Voor het eerste is het versterken van de persoonlijke banden met de (landelijke) media van groot belang. Daarnaast moeten er meer financiële middelen worden bestemd voor betaalde publiciteit.

Het social media beleid wordt aangescherpt en geïntensiveerd.

De focus van communicatie en marketing ligt op kernactiviteiten, zaken die het museum versterken en die passen binnen de thema's van het museum.

6 Samenwerking en Partnership

Museum Prinsenhof Delft ontwikkelt samen met de partners in het Prinsenkwartier het Agathaplein tot een uitnodigende, levendige locatie met een diverse, kwalitatief hoogwaardige programmering: een tweede toegangspoort tot de stad. Een living lab in het Prinsenkwartier kan een verbindende rol spelen en zorgt voor extra aantrekkingskracht voor het Agathaplein. Dat wordt daarmee een heus museumplein.

Het museum speelt de rol van ambassadeur, verbinder en aanjager op gebied van Cultureel Erfgoed. Dat doet het museum onder meer via het op te richten Erfgoedpodium. In het Erfgoedpodium zijn alle historische en erfgoedpartners die betrokken zijn bij Cultureel Erfgoed verzameld. Ook Archeologie Delft en het Archief Delft zijn belangrijke spelers in dit platform. Museum Prinsenhof Delft is penvoerder van het Erfgoedpodium en initieert gezamenlijke activiteiten. Op die manier kan de programmering op elkaar worden afgestemd en kan net als bij het 'Straatje van Vermeer', de hele stad zich hierop profileren.

Lokale verankering van Museum Prinsenhof Delft is noodzakelijk. Het museum moet geworteld zijn in de Delftse samenleving en daar een rol van betekenis spelen. Het museum toont maatschappelijke betrokkenheid. Dat betekent dat er in de programmering activiteiten worden ontwikkeld voor de inwoners van Delft: studenten (eerstejaars krijgen een gratis kennismaking met het museum), kwetsbare groepen (bijvoorbeeld eenzame ouderen, mensen met dementie, jonge kinderen), het museum streeft naar inclusiviteit en diversiteit. De samenleving verandert en verkleurt. Museum Prinsenhof Delft betreft ook nieuwe Nederlanders bij de programmering, bij het bedenken van nieuwe concepten. Geschiedenis en toekomst spelen daarbij een rol.

7 Cultureel ondernemerschap

Meer cultureel ondernemerschap is van groot belang voor het museum. Het past binnen de tijdsgeest om extra inkomsten te genereren uit andere bronnen dan de gemeentelijke subsidie. De exploitatiemogelijkheden worden vergroot door horeca, de winkel, meer verhuur van ruimten, binding van het bedrijfsleven en sponsors, stijging van het aantal arrangementen en partnerschappen. Er wordt ingezet op een groei van het cultureel ondernemerschap, met respect voor en behoud van museale waarde van het gebouw.

Voor het realiseren van spraakmakende tentoonstellingen is een continu beroep op de fondsen en sponsors een must.

8 Personeel en Organisatie

Er wordt een nieuwe museumorganisatie ontwikkeld – ontvlechting van Erfgoed Delft – die aansluit op de kerndoelen en ambities van het museum.

Museum Prinsenhof Delft is een professionele organisatie waarin medewerkers extern georiënteerd zijn en zich op de hoogte stellen van museale ontwikkelingen en gemeentelijke (beleids) ontwikkelingen. Medewerkers zijn aangesloten op landelijke en professionele netwerken. Zij vergroten proactief hun kennis en verrijken zich intercollegiaal. Medewerkers werken samen binnen en buiten de muren van het museum met als doel Museum Prinsenhof Delft op een hoger plan te brengen. De afstand tussen de afdelingen collecties en publiek wordt verkleind.

Eigen regie, verantwoordelijkheid, resultaatgerichtheid en een proactieve houding zijn kerncompetenties van de medewerkers. De organisatie kenmerkt zich door: ambitie, hoge kwaliteit en samenwerking. Medewerkers kennen de kernwaarden van Museum Prinsenhof Delft en handelen ernaar.

Betrokken vrijwilligers zijn van belang voor het museum en kunnen een bijdrage leveren aan het realiseren van de ambities. Er wordt een nieuw vrijwilligersbeleid ontwikkeld.

Museum Prinsenhof Delft maakt nu nog onderdeel uit van de gemeentelijke organisatie. Het museum werkt in samenwerking met de gemeente op termijn toe naar verzelfstandiging. Maar eerst moeten de organisatie en de bedrijfsvoering op orde zijn.

9 Huisvesting

De renovatie en eventuele uitbreiding van Museum Prinsenhof Delft is nodig om de bezoekers moderne faciliteiten te bieden, de routing door het gebouw te verbeteren en de exploitatiemogelijkheden te vergroten. Het gebouw wordt optimaal benut en de aantrekkingskracht ervan vergroot.

Bij de vernieuwing wordt gestreefd naar openheid: een directe blik van bezoekers op de prachtige historische omgeving waarin het museum zich bevindt. Letterlijk en figuurlijk de luiken openzetten. De entree is zichtbaar en biedt een warm welkom: een hoogwaardige ontvangst en service aan de bezoekers: moderne toiletfaciliteiten, horeca/winkel, faciliteiten voor het ontvangen van (inter) nationale bruiklenen. Het museum opent zich naar de Oude Delft om zo meer toeristen/bezoekers te trekken.

